

Ба Шӯрои диссертациони 6D.KOA-079-и назди Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, (734025, ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 33)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Каримов Раҳматулло Рамазонович дар мавзӯи “Дипломатияи об ва ҷойгоҳи он дар сиёсати хориҷии Тоҷикистон”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.04 – Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ: инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ пешнишод шудааст.

Об дар таъмини ҳамгирӣ ва муттаҳидии ҷомеа ҷойгоҳи махсус дошта, нахустзаминаи баҳамони қabilaҳо ва халқу миллатҳо дар давраҳои ибтидоӣ ва баъдии таърихӣ маҳсуб меёбад. Маълум аст, ки нахустин шаклҳои шаҳрншинӣ, давлатдорӣ ва тамаддунҳои башарӣ асосан дар канори дарёҳо, баҳрҳо ва уқёнусҳо пайдо шуда, тадричан рушд ёфтаанд. Дар тамоми марҳилаҳои таърихӣ ҷомеаи башарӣ ҳамеша барои такмил додани усулҳо ва иқтидорҳои идоракунии захираҳои обӣ талош намудааст. Ин раванд ба ташаккули низомҳои ирригатсионӣ мусоидат карда, дар натиҷа заминаи рушди тамаддуни кишоварзӣ ва пешрафти иҷтимоиву иқтисодии ҷомеа фароҳам омадааст.

Дар шароити имрӯза масъалаи об ба як мушкилоти мубрами глобалӣ табдил ёфтааст. Масъалаи мушкилоти об имрӯзҳо дар сатҳи ғуногун баррасӣ шуда, ҳосатан амнияти он дар сатҳи байналмилалӣ боиси роҳандозии иртиботҳои ғуногуни байналмилалӣ гардидааст. Ин раванд масоили вобаста ба обро ба самти нави пешбурди музокирот ва муколамаи сиёсӣ

табдил дода, ҳамзамон, дар муносибатҳои байналмилалӣ мақоми устувор касб намуда истодааст.

Истифодаи оқилона ва самараноки захираҳои об ва таъмини идоракунии устувори он дар раванади ивазшавии ҳолати геополитикии сайёра на танҳо ҷиҳати муайянии иртиботи сиёсӣ иқтисодӣ, балки барои тавсеаи ҳамкориҳои экологӣ ва молиявии минтақавӣ дар соҳаи ҳифзи муҳити зист аҳамияти худро дорад. Воқеан, масъалаҳои вобаста ба истифодаи оқилонаи захираҳои об ва зарурати ғайриқонунии ҳамкориҳои глобалӣ дар ин самт аз воқеияти истифодаи заминаҳои муносири таъмини амнияти геополитикии об дар минтақаҳои аз об танқисикашанда бармеояд. Аз як тараф, таъсири тағйирёбии иқлим аёнтар мегардад ва аз тарафи дигар, ба масоили истифодаи об назар ба гузашта аҳамияти ҷиддӣ дода мешавад.

Ҳамин тавр, дар заминаи таҳлили масъалаҳои вобаста ба об ва механизмҳои таъмини амнияти об метавон хулоса намуд, ки ҳар кадоми онҳо дорои хусусиятҳои худ буда, муносибати соҳавиро тақозо менамоянд.

Аз ин рӯ, диссертатсияи номзоди Каримов Раҳматулло Рамазонович дар мавзӯи “Дипломатияи об ва ҷойгоҳи он дар сиёсати хориҷии Тоҷикистон” аҳамияти муҳим дошта, баҳри шинохти масъала мазкур мусоидат менамояд. Муаллиф, мавзӯи мазкурро таҳлили ҳамҷонибонаи назариявӣ-методологӣ намуда, унсурҳои асосии омӯзиши масъаларо нишон додааст. Дар автореферат, таҳқиқоти мазкур ба таври мукаммал пешниҳод гардида, ҳадаф ва дурнамои он муайян шудааст.

Ҷанбаи дигаре, ки мубрамияти омӯзиши масъаларо асоснок мекунад, таҳқиқи сатҳи ҷимояшавандагии амнияти обӣ дар ҷаҳони муосир мебошад. Зеро, хусусияти мураккаб ва ғайриқонунии равандҳои сиёсӣ сатҳи ҳифзи амнияти обро осебпазир гардондааст. Ҳадафҳои геополитикии давлатҳои абарқудрат таҳдиду хатарҳои навро ба амнияти

оби пеш оварда истодааст. Дар ин замина, муносибати бисёрчанба ва фарогир ба омӯзиши масъалаи мазкур зарур мебошад.

Бояд гуфт, ки мақсади таҳқиқот омӯзиши роҳу воситаҳои самараноки хусусиятҳои геополитикии амнияти об, муайян намудани мушкилиҳо ва таҳлилу пешниҳодҳо баҳри ҳифзи пирияхҳо бо дарназардошти хатарҳои нави экологӣ мебошад.

Муаллиф дар автореферат кӯшиш намудааст, ки фишурдаи рисоларо ба таври мукаммал пешниҳод намояд. Дақиқ будани маълумот, истифодаи сарчашмаҳои расмӣ, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, коркарди натиҷаи таҳқиқот ва ҳаҷми интишорот эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро таъмин мекунанд.

Ҳамин тариқ, аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсияи номзодии Каримов Раҳматулло Рамазонович дар мавзуи “Дипломатияи об ва ҷойгоҳи он дар сиёсати хориҷии Тоҷикистон” дар он аст, ки дар он масъалаи муҳимми ҷомеаи муосир мавриди баррасӣ қарор гирифта, доир ба шарҳу тавзеҳи он дидгоҳи муфассал оварда шудааст.

Дар баробари комёбиҳои дар болозикршуда, автореферати рисолаи илмӣ аз норасоиҳо ори нест, ки онро метавон дар чунин шаклҳо пешниҳод намуд:

1. Муаллиф масъалаи роҳу воситаҳои дипломатияи обро хуб ба роҳ мондааст, вале беҳтар он аст, ки муаллиф дидгоҳи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистонро вабаста ба масъалаи амнияти об дар минтақа ва ҷаҳон таваҷҷуҳ менамуд.

2. Зарур аст, ки муаллиф василаҳои ҳамкориҳо ва дипломатияи созгорро дар самти дипломатияи оби ошомиданӣ дар миёни давлатҳои Осиёи Марказӣ таҳқиқ менамуд.

Рисолаи илмӣ кори анҷомёфта буда, баъзе камбудҳои ҷузъии ҷойдошта, арзиши илмӣ онро коста намегардонанд.

Мазмун ва мундариҷаи автореферати диссертатсия ва методҳои истифодабарии он пурра ба талаботи пешниҳоднамудаи қорҳои илмӣ

дар мавриди дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм мувофиқ буда, барои дарёфт намудани дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.04 - Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ ба ҳимоя тавсия карда мешавад.

Муқариз:

Мудири шуъбаи меъёрбандӣ,
музди меҳнат ва сатҳи
зиндагии аҳолии Пажӯҳишгоҳи
меҳнат, муҳочират ва
шуғли аҳоли,
номзади илмҳои сиёсӣ

Ҳ. Ҳ. Ҳоҷаев

Суроғаи муқариз

734043 ш. Душанбе х. Борбад 71
тел: (+992 37) 239 18 38
E-mail: Khojahikmat@mail.ru

Имзои Ҳ. Ҳ. Ҳоҷаев - ро тасдиқ мекунам:

нозири калони кадрҳои ПММША

Суроға:

734043 ш. Душанбе х. Борбад 71
тел: (+992 37) 239 18 38

E-mail: info@pmmsha.tj

01.09.2026

Ф. Ҷонмаҳмадов